

**TEMA:
Miljö!**

Det här numret av Kråkebladet handlar om att bli en miljösmart familj.

Det är viktigt att vi lär våra barn att ta hand om och att tycka om naturen. Det blir till exempel mer och mer sopor i världen. Tillsammans måste vi ta ansvar för att minska mängden sopor. Här får du hjälp med att förklara för ditt barn varför vi ska sopsortera och du får roliga tips och experiment ni kan göra tillsammans.

Varför?

När du kastar bort något så hamnar det i soptunnan. Sopbilen tömmer tunnan, men försvinner soporna då? Nej, nästan alla sopor körs till en soptipp och om vi inte slutar slänga så mycket så finns det snart inte plats för alla sopor. Men, om vi istället återvinner så mycket vi bara kan så blir det inte så mycket sopor. Att återvinna är både lätt och roligt. Det bästa är att tänka efter före och bara köpa sådant vi behöver och sådant som kan återvinnas.

Glas, plast, metall och papper är lätt att återvinna. Om man sorterar dessa saker och lämnar till återvinning så blir det till nya saker – glas, papper och metall blir nya saker i glas, papper och metall. Återvunnen plast kan bli isolering och till och med kläder!

Kläder och leksaker du inte längre kan ha eller behöver kan du lämna till en andrahandsbutik. Där säljs sakerna vidare till någon som behöver dem bättre och ofta går

pengarna till välgörande ändamål. Eller så kan du ordna en loppis och själv sälja dina saker!

Elektriska saker och batterier är väldigt farliga för naturen, så dem får man absolut inte slänga i soporna utan de ska lämnas in på en miljöstation.

Om man bara slänger sådana här saker hur som helst så kan det vara farligt för naturen, men den kommer också att se väldigt skräpigt ut. För naturen kan inte ta hand om plast, metall och annat, utan det ligger kvar där man har slängt det. Tänk om alla lämnade sitt skräp på marken efter en picknick – skulle det inte se väldigt tråkigt ut i parken då?

Kretslopp

Äppelskrutt, gammalt bröd, grönsaksskal och annat matavfall kallas för *organiska* sopor. Det är sådant som naturen kan bryta ner och använda igen.

Det bästa sättet är att *kompostera* sådant avfall. En kompost kan man ha hemma i sin trädgård eller på balkongen. I en del hyreshus kan man också sortera organiskt avfall i en speciell behållare som sedan lämnas till en stor kompost. En kompost fungerar som ett kretslopp. Ute i naturen finns naturliga kretslopp.

När löv och blommor vissnar, blir de mat åt en massa småkryp. Skalbaggar, gråsuggor och maskar smaskar i sig dem och när de sedan bajsar är det näringsrik jord som kommer ut.

På det sättet hjälps växterna och krypen åt. Krypen får mat från träden, löven, och träden får näringsrik jord som tack av krypen. Det är tur att krypen finns, annars hade vi fått gå omkring i drivor av gamla löv och döda djur. För krypen tar också hand om döda djur. De förvandlas också till jord, där det kan växa blommor och gräs, som någon liten hare kan äta av och sedan bajsar ut. På så sätt går allting runt, runt, runt. Det är det som kallas *kretslopp*.

Komposten fungerar på samma sätt. Ditt äppelskrutt och de andra sakerna bryts ner av smådjur och blir till jord. Den kan du använda till att odla nya grönsaker.

Pysstips

Ditt eget kretslopp

Leta upp en stor glasburk med lock. Lägg i lite grus, eventuellt lite krossat grillkol och ett lager fuktig jord. Stick försiktigt ner några små plantor i jorden. Ormbunkar och murgröna brukar fungera bra. Annars kan du ta små skott från krukväxter – fredskalla, ampellilja eller vattenfikus funkar fint. Sätt på locket och se till att det blir tätt! Ställ nu burken ljust, men inte precis i ett fönster. Nu finns allt som växterna behöver inne i burken och man behöver inte fylla på! Ett eget litet kretslopp! Växterna använder vattnet i jorden och luften inne i burken för att göra näring åt sig med hjälp av ljuset. Samtidigt släpper de ut syre och vatten, allt går runt, runt, runt ...

Odla själv

Det är lätt att odla själv, även om man inte har en trädgård. Du kan göra ditt eget växthus som du kan ha på balkongen eller på fönsterbrädan.

Du behöver:

- sålåda, en balkonglåda eller en bricka med höga kanter.
- blompinnar
- jord
- frön
- plastfolie
- tejp
- glasspinnar
- penna

Gör så här:

Fyll din låda med jord. Plantera dina frön och vattna. Gör skyltar av glasspinnarna där du skrivit vad du planterat och stick ner dem på rätt ställe.

Stick ner en blompinne i varje hörn. Du kan tryck till på jorden lite så att pinnarna står stadigt. Tejpa fast fyra pinnar mellan de stående pinnarna. Täck ställningen med plastfolie, men tänk på att det måste kunna komma in lite luft och att du måste komma åt att vattna dina frön.

När plantorna börjar bli stora och få ordentliga blad kan du plantera om dem i större krukor.

Vattnets kretslopp:

Vattnet har också ett kretslopp. När det regnar samlas det vatten i sjöar, åar och i marken. Djur och växter dricker vattnet. Djuren kissar sedan ut vattnet igen och växterna släpper ut vatten igen genom sina blad. När det är varmt stiger vattenånga, dimma, upp från marken och sjöar och blir till moln på himlen. När det blir för mycket vatten i molnen, orkar de inte hålla kvar vattnet längre – då regnar det! När det är kallt blir regnet till snö och vattnet till is istället. Det kommer inte något nytt vatten, utan det är samma vatten som går runt, runt hela tiden.

Illustrationer: Jessica Lindholm

Text och foton: Ulrica Lejbro

Texter om kretslopp och pysstips ur *Figges Kunskapsklubb - Naturen* av Marie Bosson Rydell

Tävla med Kråke!

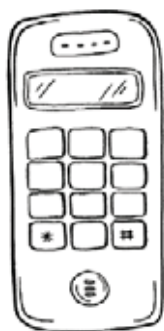
Hjälp Kråke att sortera sina sopor.
Dra streck så att rätt sak hamnar i
rätt behållare.

Skicka ditt svar till: Kråkes Bokklubb,
Box 367, 201 23 Malmö *senast den 9 maj*.
Märk ditt svar "Kråkes tävling".

1:a pris är ett eget odlingspaket
(värde ca. 500 kr)

2-3 pris är ett
litet odlingspaket
(värde ca. 150 kr)

miljöbod

pappers-
återvinning

kompost

loppis

Kundservice

0775-77 75 75

bokklubbar@gleerups.se

Öppettider: mån-tis och
tors-fre 8-17, ons 8-12